

Bydgoszcz, 12 lipca 2019 r.

WOJEWODA KUJAWSKO-POMORSKI

BW.III.431.4.2018.MK/KD

**Pan
Jacek Brygman
Wójt Gminy Cekcyn
Urząd Gminy
ul. Szkolna 2
89-511 Cekcyn**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2019 r. poz. 730) oraz art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 28 marca 1933 r. o grobach i cmentarzach wojennych (Dz. U. z 2018 r. poz. 2337)

w: Urząd Gminy w Cekcynie, ul. Szkolna 2, 89-511 Cekcyn,

w dniach: od 10.12.2018 r. do 10.12.2018 r.,

przeprowadzona została kontrola: prawidłowości,

przez: M. K.-starszego inspektora wojewódzkiego w Biurze Wojewody, Kujawsko-Pomorski Urząd Wojewódzki w Bydgoszczy, kierownika zespołu kontrolnego oraz K. D.-starszego inspektora wojewódzkiego w Biurze Wojewody, Kujawsko-Pomorski Urząd Wojewódzki w Bydgoszczy,

w zakresie:

1. przedmiot kontroli: realizacja zobowiązań gminy wynikających z zawartego z Wojewodą Kujawsko-Pomorskim porozumienia w sprawie powierzenia zadań dotyczących utrzymania grobów i cmentarzy wojennych,
2. okres objęty kontrolą: 01.01.2017 r. do 31.12.2017 r.

W wyniku przeprowadzonej kontroli kontrolowaną działalność jednostki ocenia się: **pozytywnie.**

Dokonana ocena została oparta o następującą skalę ocen:

- pozytywna,
- pozytywna z uchybieniami,
- pozytywna z nieprawidłowością,
- pozytywna z nieprawidłowościami,
- negatywna (po przekroczeniu przyjętego progu istotności).

Oceny dokonano na podstawie poniższych ustaleń:

I. ustalono, iż sprawy dotyczące grobownictwa i cmentarnictwa wojennego realizowane są przez p. XX – pracownika Urzędu Gminy w Cekcynie.

II. Karty ewidencyjne obiektów grobownictwa wojennego oraz księga pochowanych znajdują się na stanowisku pracy. Dokumentacja prowadzona jest prawidłowo.

III. Potwierdzenie rozliczenia dotacji oraz egzemplarz porozumienia z Wojewodą Kujawsko-Pomorskim obecne na stanowisku pracy.

IV. Jesienne oraz wiosenne przeglądy stanu obiektów przeprowadzono, protokoły sporządzono.

V. Na utrzymanie grobów i cmentarzy wojennych na terenie gminy w 2017 roku przyznane zostały środki z budżetu Wojewody Kujawsko-Pomorskiego w kwocie 1.000 zł. Zadanie administracji rządowej dot. opieki nad cmentarzami, kwaterami i grobami wojennymi przyjęto Uchwałą nr VIII/85/99 Rady Gminy Cekcyn. Gmina Cekcyn zawarła w dniu 9.06.2017 r. porozumienie z Wojewodą Kujawsko-Pomorskim w sprawie powierzenia zadań dotyczących utrzymania grobów i cmentarzy wojennych. Rozliczenie wydatkowania dotacji udzielonej przez Wojewodę Kujawsko-Pomorskiego nastąpiło według przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2019 r., poz. 869).

VI. W celu udokumentowania poniesionych wydatków Gmina przedłożyła:

- rachunek za zakup zniczy (kwota 275,00 zł, poz. 8),
- rachunek za zakup kwiatów doniczkowych (kwota: 270,00 zł),
- rachunek za zakup wiązanek okolicznościowych oraz zniczy (kwota: 375,00 zł, poz. 1 i 2),
- rachunek za zakup kwiatów doniczkowych (kwota: 270,00 zł).

Powyższymi fakturami gmina Cekcyn udokumentowała poniesione wydatki na utrzymanie grobów i cmentarzy wojennych w 2017 roku na kwotę 1.190 zł, w tym 1.000 zł z dotacji Wojewody Kujawsko-Pomorskiego. Dotację wydatkowano prawidłowo.

Według posiadanej ewidencji, na terenie gminy Cekcyn znajduje się 6 obiektów grobownictwa wojennego. W toku kontroli przeprowadzono lustrację następujących obiektów:

1. mogiła zbiorowa cywilnych ofiar okupanta niemieckiego z 1944 r.: Maria Słomińska, Wincenty Słomiński, cmentarz parafialny w Cekcynie.

Nagrobek w postaci poziomej płyty z lastryka posadowionej na skrzynkowej podstawie. Na powierzchni płyty poziomej umieszczono podstawę pod wazon oraz niedużych rozmiarów tablicę pamiątkową na lastrykowej podstawie. Tekst napisu pamiątkowego:

ZAMORDOWANI PRZEZ HITLEROWCÓW
CZEŚĆ ICH PAMIĘCI

Element centralny mogiły w postaci pionowej płyty z lastryka, po bokach której ustawiono dwie lastrykowe kolumny będące niegdyś podstawami pod donice. Na powierzchni płyty pionowej umieszczono motyw promieni słońca oraz kwiatów. W centralnej części płyty usytuowano krzyżyk wykonany z jasnego materiału oraz płytę pamiątkową z napisem treści:

Ś.P.
Słomińscy
Maria – Wincenty
*5.05.1908 *4.04.1907
+17.11.1944

Obiekt w stanie dobrym. Widoczne drobne spękania elementów urządzenia mogiły wykonanych z lastryka. Poszczególne płyty bez ubytków, powierzchnia bez nalotów i osadów.

Zaleca się odnowienie nieczytelnych napisów pamiątkowych. Zmiany wymaga również ich treść ze względu na zastosowanie przestarzałego określenia *przez hitlerowców*, zamiast którego używa się obecnie zwrotów: *przez Niemców* bądź *przez okupanta niemieckiego*. W przypadku realizacji prac renowacyjno-remontowych należy uwzględnić fakt ewentualnej opieki nad mogiłą sprawowanej przez rodzinę.

2. Kwatera cywilnych ofiar okupanta niemieckiego z 1944 r.: Bronisław Szulc, Krystyna Marciniak, Stanisława Marciniak, cmentarz parafialny w Cekcynie.

Kwatera składająca się z trzech indywidualnych nagrobków w formie poziomych płyt z lastryka posadowionych na podstawach wykonanych z tego samego materiału. Na powierzchni płyt umieszczono symbol krzyża wykonany z jasnego materiału oraz podstawę pod wazon. Element centralny w postaci pionowej płyty z czarnego granitu posadowionej na dwóch granitowych wspornikach zamocowanych do podstawy w formie bloku z lastryka. Na powierzchni płyty wyryty napis treści:

ZAMORDOWANI PRZEZ HITLEROWCÓW
17.XI.1944
Ś.P.
Bronisław Krystyna i Stanisława
Szulc Marciniak
*8.V.1909 *4.I.1939 *8.XI.1916
AVE MARIA!

W obrębie kwatery znajduje się czwarty nagrobek z tablicą pamiątkową treści:

Ś.P.
JAN SŁOMIŃSKI
13.I.1906
9.VI.1945
AVE MARIA!

W celu właściwej klasyfikacji ww. grobu należy wyjaśnić okoliczności śmierci wspomnianej osoby.

Obiekt w stanie bardzo dobrym. Płyty nagrobne oraz płyta pamiątkowa bez pęknięć i ubytków. Powierzchnia płyt czysta, bez nalotów i osadów. Napisy czytelne. W treści napisu ZAMORDOWANI PRZEZ HITLEROWCÓW / CZEŚĆ ICH PAMIĘCI zastosowano przestarzałe określenie PRZEZ HITLEROWCÓW zastępowane obecnie sformułowaniem *przez okupanta niemieckiego* bądź *przez Niemców*. W przypadku realizacji prac renowacyjno-remontowych należy uwzględnić fakt ewentualnej opieki nad mogiłą sprawowanej przez rodzinę.

3. Kwaterna cywilnych ofiar okupanta niemieckiego z okresu II wojny światowej: Władysław Zawisza, Marian Błażejowski, Jan Chamier Ciemiński, Franciszek Grzegorzewski, Damrat /imię nieznane/, cmentarz parafialny w Cekcynie.

Kwaterna składa się z grobów pojedynczych osób zamordowanych przez Niemców w końcowym okresie II wojny światowej:

a) Jan Chamier Ciemiński. Nagrobek w formie lastrykowej poziomej płyty posadowionej na skrzynkowej podstawie wykonanej z betonu. Na powierzchni płyty ustawiono podstawę pod wazon oraz pionową płytę pamiątkową z ciemnego granitu z napisem treści:

Ś.P.
Jan
Chamier Ciemiński
*1.3.1920
+7.6.1944
Zamordowany przez hitlerowców
Ave Maria

Obiekt w stanie dobrym, płyty bez pęknięć i ubytków. Na ścianach podstawy pod poziomą płytą nagrobną widoczne zanieczyszczenia i osady. Napisy czytelne. W treści napisu zastosowano przestarzałe określenie PRZEZ HITLEROWCÓW zastępowane obecnie sformułowaniem *przez okupanta niemieckiego* bądź *przez Niemców*.

b) Marianna Redzimska. Nagrobek w formie poziomej płyty wykonanej z lastryka, na powierzchni której zamontowano tablicę pamiątkową z napisem treści:

Ś.P.
MARIANNA
REDZIMSKA

*1.5.1907
+15.2.1945

Zaleca się podjęcie działań na rzecz ustalenia okoliczności śmierci ww. osoby.

c) Franciszek Błażejowski. Nagrobek w formie poziomej płyty wykonanej z lastryka, na powierzchni której ustawiono krucyfiks oraz zamontowano tablicę pamiątkową z napisem treści:

Ś.P.
FRANCISZEK
BŁAŻEJEWSKI
*25.4.1912
+13.12.1944

Zaleca się podjęcie działań na rzecz ustalenia okoliczności śmierci ww. osoby.

d) Władysław Zawisza. Nagrobek w formie poziomej płyty wykonanej z lastryka posadowionej na skrzynkowej podstawie wykonanej z tego samego materiału. Element centralny w postaci pionowej, lastrykowej płyty ustawionej na lastrykowej podstawie. Na powierzchni płyty umieszczono krucyfiks oraz tablicę pamiątkową w kolorze czarnym z napisem treści:

Ś.P.
WŁADYSŁAW ZAWISZA
*12.XI.1910
ZAMORDOWANY PRZEZ HITLEROWCÓW
+13.XII.1944
AVE MARIA!

Obiekt w stanie dobrym. Płyta nagrobna oraz płyta pionowa bez ubytków i pęknięć, brak zanieczyszczeń i osadów. Napisy czytelne. W treści napisu zastosowano przestarzałe określenie PRZEZ HITLEROWCÓW zastępowane obecnie sformułowaniem *przez okupanta niemieckiego* bądź *przez Niemców*.

e) Roman Błażejowski. Nagrobek w formie poziomej płyty wykonanej z lastryka, na powierzchni której zamontowano tablicę pamiątkową z napisem treści:

Ś.P.
ROMAN
BŁAŻEJEWSKI
*29.12.1910
+15.2.1945

Zaleca się podjęcie działań na rzecz ustalenia okoliczności śmierci ww. osoby oraz wyjaśnienia rozbieżności pomiędzy stanem obecnym, a widocznym na materiałach archiwalnych (na zachowanych fotografiach w miejscu przedmiotowego grobu znajduje się nagrobek Mariana

Błażejewskiego zamordowanego przez Niemców w dniu 13.12.1944 r. wraz z Władysławem Zawiszą oraz mężczyzną o nazwisku Damrat).

f) Damrat /imię nieznane/. Nagrobek w postaci betonowej, otwartej od góry skrzyni posadowionej na betonowej podstawie. Wnętrze mogiły wysypane grysem, element centralny stanowi betonowa płyta pamiątkowa z wyrytym symbolem krzyża oraz napisem treści:

Zamordowany
przez hitlerowców
w lesie Sowiniec
13.12.1944

DAMRAT
Cześć jego pamięci.

Obiekt w stanie zadowalającym. Na powierzchni płyty pamiątkowej oraz bocznych ścian nagrobka widoczne zanieczyszczenia i osady. Nieczytelny napis. W treści napisu zastosowano przestarzałe określenie PRZEZ HITLEROWCÓW zastępowane obecnie sformułowaniem *przez okupanta niemieckiego bądź przez Niemców*.

g) Franciszek Grzegorzewski. Nagrobek w postaci betonowej, otwartej od góry skrzyni posadowionej na betonowej podstawie. Wnętrze mogiły wypełnione ziemią, element centralny stanowi krzyż zespawany z metalowych rur i prętów. Na powierzchni krzyża zamontowano lastrykową tablicę, do której przytwierdzono tablicę pamiątkową z napisem treści:

TU SPOCZYWA W BOGU
Ś.+P.
FRANCISZEK GRZEGORZEWSKI
*04.05.1921 +14.02.1945
ZOSTAŁ ZAMORDOWANY W KWIECIE SWEGO ŻYCIA
W OSTATNICH DNIACH II-EJ WOJNY ŚWIATOWEJ

CZEŚĆ JEGO PAMIĘCI

Obiekt w stanie zadowalającym. Na powierzchni płyty pamiątkowej oraz bocznych ścian widoczne zanieczyszczenia i osady. Tablica pamiątkowa sprawia wrażenie elementu o tymczasowym charakterze. Zaleca się podjęcie działań na rzecz ustalenia okoliczności śmierci ww. osoby oraz ewentualne przeprowadzenie prac renowacyjnych.

W przypadku realizacji prac renowacyjno-remontowych przy powyższych obiektach należy uwzględnić fakt ewentualnej opieki nad mogiłą sprawowanej przez rodzinę.

4. Grób pojedynczy cywilnej ofiary okupanta niemieckiego z 1945 r.: ks. Miłosław Gornowicz, cmentarz parafialny w Cekcynie.

Nagrobek w formie poziomej płyty wykonanej z lastryka posadowionej na lastrykowej podstawie. Na jej powierzchni umieszczono poziomo płytę koloru czarnego z wrytą sentencją łacińską: NON OMNIS MORIAR oraz symbolem otwartej księgi. Po bokach nagrobka oraz od frontu pas nawierzchni wysypanej grysem/kamieniem oraz obwódka w postaci niewysokiego murku wykonanego z lastryka. Element centralny w postaci pomnika składającego się z podstawy, trzech ustawionych pionowo elementów przestrzennych oraz zwieńczenia w postaci krzyża z figurą Jezusa Chrystusa. Na powierzchni środkowego elementu zamocowano tablicę pamiątkową w kolorze czarnym z napisem treści:

TU SPOCZYWA
OFIARA ZBRODNI
HITLEROWSKIEJ
Ś.P.
KS. MIŁOSŁAW
GORNOWICZ
*13.12.1909
ZAMORDOWANY
+5.12.1944
R.I.P.

Obiekt w stanie bardzo dobrym. Brak ubytków i pęknięć na płycie nagrobnej, pomniku oraz obwódce, napisy czytelne, mogiła zachowana w czystości. W treści napisu zastosowano przestarzałe określenie ZBRODNI HITLEROWSKIEJ zastępowane obecnie sformułowaniem *zbrodni okupanta niemieckiego*.

5. Grób pojedynczy żołnierza Wojska Polskiego z 1939 r.: Gorczyński /imię nieznane/, cmentarz parafialny w Cekcynie.

Nagrobek w postaci betonowej, otwartej od góry skrzyni posadowionej na betonowej podstawie. Wnętrze mogiły wysypane grysem, element centralny stanowi betonowa płyta pamiątkowa z wrytym symbolem krzyża oraz napisem treści:

Poległ
na polu chwały IX.1939
Gorczyński
Żołnierz z 18 p. uł.
z Grudziądza

Cześć jego pamięci

Obiekt w stanie dostatecznym. Na powierzchni płyty pamiątkowej oraz bocznych ścian nagrobka widoczne silne zanieczyszczenia i osady. Nieczytelny napis pamiątkowy. Sposób urządzenia mogiły sprawia wrażenie upamiętnienia o prowizorycznym charakterze.

Zaleca się podjęcie działań na rzecz wzniesienia nowego, trwałego urządzenia mogiły uwzględniającego aktualną symbolikę (symbol krzyża oraz orła wojskowego 1919) oraz nową

treść napisu pamiątkowego. Za wskazane uznaje się również ustawienie przy mogile tabliczki ze znakiem miejsca pamięci narodowej.

6. Mogiła zbiorowa 2 cywilnych ofiar okupanta niemieckiego z 1945 r.: Konrad Cisewski, Nieznany, cmentarz parafialny w Cekcynie.

Nagrobek w postaci betonowej, otwartej od góry skrzyni posadowionej na betonowej podstawie. Wnętrze mogiły wysypane grysem, element centralny stanowi betonowa płyta pamiątkowa z wyrytym symbolem krzyża oraz napisem treści:

Zamordowani
na tut. Cmentarzu
przez hitlerowców
w styczniu 1945
KONRAD
CISEWSKI
drugi NIEZNANY
Cześć ich pamięci

Obiekt w stanie dostatecznym. Na powierzchni płyty pamiątkowej oraz bocznych ścian nagrobka widoczne silne zanieczyszczenia i osady. Całkowicie nieczytelny napis pamiątkowy. Sposób urządzenia mogiły sprawia wrażenie upamiętnienia o prowizorycznym charakterze.

Zaleca się podjęcie działań na rzecz wzniesienia nowego, trwałego urządzenia mogiły uwzględniającego symbol krzyża oraz aktualną treść napisu pamiątkowego. Za wskazane uznaje się również ustawienie przy mogile tabliczki ze znakiem miejsca pamięci narodowej.

Uaktualnienie symboliki oraz treści napisów pamiątkowych przeprowadzić należy w porozumieniu z Wojewodą Kujawsko-Pomorskim oraz Instytutem Pamięci Narodowej.

Ponadto wskazuje się następujące przyczyny i skutki stwierdzonych nieprawidłowości: nieprawidłowości i uchybień w przedmiocie kontroli **nie stwierdzono**. W wykazie obiektów podlegających przeglądowi sformułowano uwagi co do ucytelnienia bądź uaktualnienia ich wizerunku.

Kontrolę wpisano do książki kontroli pod nr 6/2018.

Do Projektu wystąpienia pokontrolnego nie zostały zgłoszone zastrzeżenia.

W związku z powyższymi ocenami, uwagami i wnioskami zalecam Panu Wójtowi podjęcie następujących działań w celu wyeliminowania stwierdzonych w wyniku kontroli nieprawidłowości lub usprawnienia funkcjonowania działalności jednostki kontrolowanej: nieprawidłowości i uchybień nie stwierdzono.

Zaleca się uwzględnienie uwag dotyczących aktualizacji treści napisów oraz poprawy wizerunku obiektów podczas podejmowania prac renowacyjno-remontowych.

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach,

z których jeden egzemplarz otrzymuje kierownik jednostki kontrolowanej, a drugi egzemplarz pozostaje w aktach kontroli.

(podpis i pieczęć Wojewody)